

ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ЗАТВЕРДЖЕНО

Приймальною комісією

Протокол № _____

_____ 2021 р.

Заступник голови Приймальної
комісії

Ю. О. Каганов

ПРОГРАМА ФАХОВОГО ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ З ОСНОВНОЇ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ (АНГЛІЙСЬКОЇ)

Освітній ступінь: магістр

Спеціальність: 035 Філологія

Спеціалізація: 035.041 – Германські мови та літератури (переклад включно),
перша - англійська

Освітня програма: Мова і література (англійська)

I. Пояснювальна записка

1. Мета фахового вступного випробування з «Основної іноземної мови (англійської)» – з'ясувати рівень теоретичних знань та практичних навичок вступників, яких вони набули під час навчання на освітньому ступені/рівні бакалавра/спеціаліста/магістра, з метою формування рейтингового списку та конкурсного відбору вступників на навчання за освітнім ступенем магістра спеціальності 035 Філологія спеціалізації 035.041 германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська освітньої програми Мова і література (англійська) в межах ліцензованого обсягу.

2. Форма фахового вступного випробування.

Фахове вступне випробування проходить у два етапи:

- Письмовий – абітурієнти здають письмову відповідь на питання екзаменаційного білету у письмовій формі. Тривалість письмового етапу – 60 хв.
- Усний – співбесіда з абітурієнтами з питань екзаменаційного білету.

3.Білет: структура білету.

Білет фахового вступного випробування містить:

- тестове завдання з актуальних проблем філології та методики викладання іноземних мов;
- письмове висловлювання за запропонованою темою з опорою на зазначені лексичні одиниці;
- визначення стилістичних прийомів у фрагментах англійських художніх текстів.

Зміст питань включає наступні дисципліни: вступ до мовознавства, теоретична фонетика, теоретична граматика, лексикологія, вступ до спеціалізації, стилістика, теорія та практика перекладу, лінгвокраїнознавство, історія мови, методика викладання іноземних мов, історія зарубіжної літератури.

4. Вимоги до відповіді вступника.

Вступник має виявити знання з провідних теоретичних дисциплін загально-лінгвістичного циклу, з методики викладання іноземних мов, з зарубіжної літератури; продемонструвати вміння інтерпретації художнього тексту із застосуванням знань з теорії мови та літератури, репрезентувати навички письмової комунікації.

II. Критерії оцінювання

Для особи, яка претендує на зарахування за ступенем магістра (за 200 бальною шкалою):

Високий рівень (175-200 балів) вступник отримує, виявивши такі знання та вміння: в повній мірі засвоїв увесь програмний матеріал, показує знання не лише основної, але й додаткової літератури, наводить власні міркування, робить узагальнюючі висновки, використовує знання з суміжних галузевих дисциплін, вдало наводить приклади.

Достатній рівень (150-174 балів) вступник отримує, виявивши такі знання та вміння: має також високий рівень знань і навичок. При цьому відповідь досить повна, логічна, з елементами самостійності, але містить деякі неточності або пропуски в неосновних питаннях. Можливе слабке знання додаткової літератури, недостатня чіткість у визначенні понять.

Задовільний рівень (124-149 балів) вступник отримує, виявивши такі знання та вміння: в загальній формі розбирається у матеріалі, але відповідь неповна, неглибока, містить неточності, робить помилки при формулюванні понять, відчуває труднощі, застосовуючи знання при наведенні прикладів.

Низький рівень (100-123 балів) вступник отримує, виявивши такі знання та вміння: в загальній формі розбирається у матеріалі, допускає суттєві помилки при висвітленні понять, на додаткові питання відповідає не по суті.

До участі у конкурсі не допускається (0-99 балів), якщо вступник виявив такі знання та вміння: не знає значної частини програмного матеріалу, допускає суттєві помилки при висвітленні понять, на додаткові питання відповідає не по суті.

III. Структура програми

На фаховому випробуванні вступник на освітній ступінь «магістр» повинен продемонструвати знання з наступних дисциплін:

Теорія мови:

1. Мовознавство як наука.

Предмет мовознавства. Існуючі визначення поняття “мова”. Різні підходи до вивчення мовних явищ. Лінгвістичні закономірності і гіпотези. Мовні універсалії.

Фактори, які зумовили вивчення мовних явищ. Історія формування лінгвістичних знань. Філософія мови. Історичне мовознавство. Дескриптивна лінгвістика.

Галузі мовознавства. Загальне, конкретне, прикладне мовознавство. Зв'язок мовознавства з іншими науками. Методи дослідження мовних явищ.

2. Природа, сутність і функції мови.

Проблема походження мови. Логосична або релігійна теорія. Дискусії філософів античності про назви предметів за домовленістю між людьми або за природою речей. Теорія “Суспільного договору”. Теорія звуконаслідування. Вигукова та ономатопоетична теорії. Трудова або соціальна теорія.

Загальне поняття знака і знакової системи, види знаків їх основні властивості. Види знакових систем і місце мови серед них. Своєрідність мови як знакової системи.

Поліфункціональність лінгвістичної системи. Комунікативна функція мови та її похідні. Мислеоформлююча функція мови та її похідні.

Співвідношення мови і мовлення. Мовленнєва діяльність. Специфічні ознаки мови і мовлення. Форми мовлення. Передумови виникнення письма, етапи його розвитку.

3. Мова і суспільство.

Мова – специфічне суспільне явище. Історія розвитку ідеї про соціальну природу мови. Співвідношення мови і суспільної свідомості, мови і культури. Взаємовплив суспільного і мовного розвитку і функціонування.

Лінгвістична ситуація, її кількісні і якісні параметри. Ендогосні та екзогосні ситуації. Білінгвізм. Національно-мовна політика. Особливості функціонування мови на сучасному етапі розвитку суспільства.

4. Система і структура мови.

Розвиток ідеї мовної системності (найдавніші часи, епоха античності, період середньовіччя, кінець 18 – початок 20 ст). Фактори, які ускладнюють дослідження системної організації мови.

Фундаментальні системні ознаки мови. Співвідношення термінів «система» і «структура». Елементи мовної системи і їх основні властивості. Основні види відношень між мовними елементами (синтагматичні, парадигматичні, варіантні, ієрархічні відношення).

Мовні рівні. Рівні основних одиниць і рівні складових одиниць. Принцип виділення мовних рівнів. Одиниці різних рівнів, їх функції. Лінгвістичні дисципліни, які вивчають різні рівні мовної структури.

5. Класифікація мов.

Існуючі критерії класифікації мов. Ареальна класифікація. Розрізнення мов за функціональним навантаженням.

Типологічна класифікація мов на синтаксичному і морфологічному рівнях. Інкорпоруючі, ізолюючі, аглютинативні, флективні мови. Мови аналітичної і синтетичної будови. Індекс синтетичності. Пасивні, ергативні, номінативні мови.

Генеалогічна класифікація мов. Спорідненість мов і порівняльно-історичний метод. Сім'ї, групи і підгрупи мов. Індоевропейська мовна сім'я.

Теоретична граматики:

1. Основні граматичні поняття.

Грамматична форма. Синтетичні і аналітичні форми. Синтетичні граматичні засоби: флексія, граматичні афікси, внутрішня флексія, редуплікація, суплетивізм. Аналітичні, граматичні засоби: службові слова, порядок слів, інтонація. Грамматичне значення. Поняття опозиції в граматиці. Грамматична категорія. Частина мови. Системи критеріїв. Класифікації слів за частинами мови, запропоновані Л.В. Щербою, Г. Суїтом, В.В. Віноградовим. Проблема частини мови. Принципи класифікації. Різні класифікації частин мови.

2. Частина мови.

Класифікації слів за частинами мови, запропоновані Л.В. Щербою, Г. Суїтом, В.В. Віноградовим. Проблема частини мови. Принципи класифікації. Різні класифікації частин мови. Іменник як частина мови. Категорія числа її визначення. Іменники *Singularia tantum* і *Pluralia tantum*. Узгодження в числі. Категорія відмінка. Визначення категорії відмінка. Кількість відмінків у різних мовах. Проблема відмінка в теоретичній граматиці англійської мови.

3. Дієслово як частина мови.

Дієслово як частина мови. Категорія виду. Визначення. Значення теперішнього, минулого і майбутнього часів. Категорія часової віднесеності. Кількість часів в англійській мові. Узгодження часів. Категорія перфекту. Різні трактування категорії перфекта. Перфектна опозиція. Правила вживання перфектних форм. Категорія стану дієслів. Станова опозиція. Двочленні та трьохчленні пасивні конструкції. Особливості пасивного стану в англійській мові. Проблема зворотного, взаємного та середнього станів. Різні трактування категорії стану. Категорія способу. Проблема категорії способу в теоретичній граматиці англійської мови. Дійсний спосіб. Наказовий спосіб. Умовний спосіб.

4. Речення як головна синтаксична одиниця.

Визначення поняття речення. Специфічні ознаки речення. Грамматична форма та граматичне значення речення. Речення і висловлювання. Інтонаційні межі речення. Порядок слів у реченні та його різновиди. Синтаксичні категорії речення. Структурні типи речень. Класифікація речень за метою висловлювання. Просте речення. Одночленні та двочленні речення. Поширені та не поширені речення. Складносурядні та складнопідрядні речення. Види підрядних речень: підрядні додаткові, підрядні означальні, підрядні обставинні, підрядні підметові, підрядні присудкові.

Лексикологія:

1. Морфологічна структура англійських слів.

Поняття морфеми. Типологія морфем. Алломорф. Морфологічна будова слова. Корінь, основа, афікси. Типологія афіксів, їх продуктивність. Основні типи морфологічної структури слова в англійській мові. Формування складних слів. Типи складного слова.

2. Словотворення. Основні типи морфологічного словотворення в англійській мові.

Поняття деривації. Словоскладання. Продуктивні та непродуктивні засоби словотворення. Афіксація. Конверсія та різні типи транспозиції. Скорочення та аббревіація. Реверсія. Бленди. Повтори, рими, чергування голосного в середині кореня, лексикалізація множини.

3. Семантична структура слова та її розвиток.

Референція, значення та смисл. Мотивація та її типи. Типологія значень: лексичне VS граматичне. Типи лексичного значення. Асоціативний компонент лексичного значення. Основні типи семантичної структури слова. Поняття лексико-семантичного варіанту. Семантична структура слова в синхронії та діахронії. Пряме та фігуративне значення. Етимологічне значення. Семантичний зсув: чинники та типологія. Шляхи та результати семантичного розвитку.

4. Англомова лексикографія.

Лексикографія як прикладна галузь лексикології. Теоретична та практична лексикографія. Типи англомовних словників. Історія англомовної лексикографії. Основні проблеми укладання англомовних словників.

Історія англійської мови:

1. Проблема періодизації англійської мови.

Історичні відомості про германські племена: вінділи, бургунди, вандалі, бастарни, певкіни. Підходи до періодизації англійської мови: традиційна (три періоди); лінгвістична (сім періодів).

2. Давньоанглійські діалекти.

Основні писемні пам'ятки: зразки рунічної писемності. Діалектна класифікація писемних пам'яток: кентський діалект (Кентський гімн, хроніки); усекекський діалект (Англо-Саксонська хроніка, проповіді Вульфстана, літературна діяльність короля Альфреда); мерсійський діалект (хронічки мерсійських королів, гімни); нортумбурійський діалект (поема «Беовульф», поезія Кедмона).

3. Загальна характеристика середньоанглійського періоду.

Історичні умови розвитку англійської мови в XI – XV століттях: скандинавське завоювання, норманське завоювання. Середньоанглійські діалекти: кетський, південний (південно-західні діалекти), мідлендський (західно-мідлендські, східно-мідлендські, південно-східні), північний, лондонський. Становлення лондонського діалекту. Писемні пам'ятки середньоанглійського періоду: Англо-Саксонський літопис, літопис Британії, «Про часи Генріха VI», Англо-Саксонська хроніка.

Вступ до германської філології:

1. Класифікація германських мов. Германські мови в складі індоєвропейської мовної сім'ї

Теорія мовної сім'ї. Типи класифікування мов: типологічна, генеалогічна, ареальна класифікації. Геолінгвістика та лінгвогеографія. Індоєвропейська мовні сім'я. Германські мови: історична та традиційна класифікація германських мов (західно-германські, північно-германські, східно-германські мови). Прамова, поняття прото-індоєвропейської мови, розвиток давньогерманських мов: етапи розвитку протогерманської мови.

2. Розвиток системи консонантизму германських мов.

Порівняння прото-індоєвропейської та прото-германської системи приголосних. Процеси формування германської системи приголосних. 1-й пересув приголосних (Закон

Грімма, закон Вернера), 2-й пересув приголосних, 3-й пересув приголосних, ротацізм, гемінація, втрата сонорних приголосних.

3. Розвиток системи вокалізму германських мов:

Порівняння прото-індоевропейської та прото-германської системи голосних. Незалежні та позиційні зміни голосних в давно германських мовах. Умлаут. Аблаут. Дифтонгізація та монофтонгізація.

Стилістика:

1. Загальні поняття стилістики як розділу науки про мову.

Предмет і об'єкт стилістики. Зв'язок стилістики з іншими гуманітарними дисциплінами. Основні напрямки розвитку сучасної вітчизняної та зарубіжної стилістики. Важливість функціонального аспекту в розвитку стилістики на сучасному етапі. Стилістика мови і стилістика мовлення.

2. Стилістичне розширення словника.

Слово і його значення. Нейтральна і стилістично маркірована лексика. Стилістичні синоніми, їх співвіднесеність з літературною нормою. Стилістичне використання термінів. Літературний словник. Розмовна лексика.

3. Стилістична семасіологія.

Поняття виражального засобу та стилістичного прийому на семасіологічному рівні. Фігури заміщення: фігури кількості; фігури якості. Фігури суміщення: фігури тотожності; фігури протилежності; фігури нерівності.

Теорія та практика перекладу:

1. Місце перекладу в системі філологічних дисциплін. Види перекладу та їх специфіка.

Визначення поняття "переклад". Предмет та об'єкт теорії перекладу. Методи дослідження в перекладознавстві. Галузі науки про переклад: їх об'єкти та цілі. Переклад та суміжні науки.

Види перекладу та критерії їх виокремлення. Жанрова-стилістична та психолінгвістична класифікації видів перекладу. П.Ньюмарк та Ю.Найда про види перекладу.

2. Моделювання процесу перекладу.

Визначення моделі перекладу. Денотативна, трансформаційна, семантична та прагматична моделі перекладу. Модель закономірних відповідностей. Модель мовних значень. Модель рівнів еквівалентності. Переваги та недоліки зазначених моделей.

3. Оцінка якості перекладу. Засоби досягнення адекватності та еквівалентності в перекладі.

Об'єктивна та суб'єктивна сторона перекладацької діяльності. Співвідношення між еквівалентністю та адекватністю перекладу. Основні види перекладацьких відповідників. Варіативні підходи до класифікації перекладацьких трансформацій. Основні види перекладацьких трансформацій: лексичні трансформації, граматичні трансформації. Стилістичні перетворення в процесі перекладу.

4. Безеквівалентна лексика як проблема перекладу.

Визначення безеквівалентної лексики.

Перекладознавче визначення реалії. Класифікація реалій в перекладознавстві. Шляхи та засоби відтворення реалій в ПТ, переваги та недоліки цих засобів.

Перекладознавство про визначення та класифікацію фразеологізмів. Складнощі відтворення фразеологізмів в перекладі, причини цих складнощів. Шляхи відтворення фразеологізмів в ПТ. Реструктуровані фразеологізми та їх відтворення в ПТ.

Проблема перекладу власних назв: різниця в підходах. Транскрипція як основний засіб відтворення власних назв. Перекладознавча класифікація власних назв. Переклад власних назв з огляду на їх класифікаційну приналежність.

Неологізми як проблема перекладу. Типи неологізмів в світлі специфіки науки про переклад. Складнощі відтворення нових слів в перекладі. Можливі способи трансляції неологізмів.

Методика викладання іноземної мови

1. Загальні питання методики навчання іноземних мов.

Ступені загальної середньої освіти і навчання іноземних мов. Державний освітній стандарт з іноземної мови. Методи дослідження в методиці навчання іноземних мов. Методика і лінгвістика, методика і педагогіка.

2. Система навчання іноземної мови.

Поняття “система навчання” та її зміст. Комунікативний підхід у навчанні іноземної мови. Зміст навчання, принципи, цілі навчання, методи навчання, засоби навчання.

3. Лінгвопсихологічні основи навчання іноземних мов.

Лінгвопсихологічна характеристика мовленнєвої діяльності та спілкування. Проблема навичок та вмінь мовлення у навчанні іноземних мов. Система вправ для формування навичок та вмінь мовлення.

4. Навчання іноземного матеріалу.

Навчання граматичного матеріалу. Активний і пасивний граматичні мінімуми. Характеристика граматичних навичок мовлення. Ознайомлення з граматичними структурами активного граматичного мінімуму. Навчання лексичного матеріалу. Навчання фонетичного матеріалу.

5. Навчання іноземного спілкування.

Формування мовленнєвої компетенції: навчання аудіювання. Формування компетенції в аудіюванні, характеристика аудіювання як виду мовленнєвої діяльності та уміння, труднощі аудіювання, етапи навчання аудіювання, система вправ для навчання аудіювання. Навчання говоріння (формування компетенції в говорінні): загальна характеристика говоріння як виду мовленнєвої діяльності та уміння, навчання діалогічного мовлення, система вправ для навчання діалогічного мовлення, система вправ для навчання монологічного мовлення. Навчання читання (формування компетенції у читанні): суть читання та його психофізіологічні механізми, труднощі навчання читання, навчання техніки читання, навчання читання як виду мовленнєвої діяльності. Навчання письма (формування компетенції у письмі: письмо і писемне мовлення, психолінгвістичні механізми письма, етапи навчання писемного мовлення, письмо як засіб навчання та контролю.

6. Організація та забезпечення процесу навчання іноземної мови в середніх навчальних закладах.

Особливості навчання іноземної мови на різних ступенях, планування навчального процесу з іноземної мови, вимоги до уроку іноземної мови, типи і структура уроків іноземної мови, аналіз уроку іноземної мови, інтенсивне навчання іноземної мови, контроль у навчанні іноземної мови, позакласна робота з іноземної мови.

7. Короткий огляд методів навчання іноземних мов.

Класифікація методів навчання іноземних мов, перекладні методи, прямі методи, усний метод Гарольда Пальмера, методична система навчання читання Майкла Уеста, сугестивний метод, комунікативний метод, метод повної фізичної реакції, граматико-педагогічний метод, “мовчазний метод”, груповий метод, інтенсивний метод.

Зарубіжна література:

1. Антична література.

Основні риси античної літератури: загальні дані про античність: хронологія, географічні межі. Естетична неповторність античної літератури.

Міф як світоглядно-естетичний феномен: поняття про міф. Проблема визначення міфу в сучасному гуманітарному дискурсі. Співвідношення міфу і релігії, міфу і наукового пізнання. Міф як спосіб узагальнення уявлень давньої людини про світ, в якому вона живе та про ті сили, які цим світом керують.

Гомерівський епос: поняття і походження епосу. Поетична техніка епосу. Функції епосу. Техніка виконання епічних пісень. Аеди і рапсоди. Своєрідність епічної фабули і епічного героя. Гомерівське питання. Сюжетна основа поем Гомера «Іліада» і «Одіссея». Засоби характеротворення в поемах Гомера. Композиція «Одіссеї». «Одіссея» і обряд ініціації. Особливості епічної оповіді в поемах Гомера. Стиль поем. Пластичність. Ретардація. Ретроспекція. Порівняння. Постійні епітети.

2. Література середніх віків та Відродження.

Загальна характеристика літератури західноєвропейського середньовіччя: Середні віки як культурно-історична доба. Поняття «середньовіччя», дискусійні аспекти вивчення літератури доби середньовіччя, середньовіччя у оцінках митців та науковців, періодизація літератури західної Європи середніх віків, середньовічна картина світу, середньовічна концепція людини. Витоки розвитку середньовічної літератури та її специфіка. Роль християнства у виробленні художнього ідеалу Середньовіччя. Теоцентризм як світоглядна основа тогочасся. Основні характеристики літературної творчості: клішованість жанрів, сакральність слова, символічність і алегоричність, енциклопедизм і універсалізм творчості тогочасних анонімних митців. Етапи розвитку літератури доби середньовіччя соціокультурні фактори, які визначали розвиток літератури на певному етапі середньовіччя.

Відродження як окрема історико-літературна доба: Поняття про Відродження, періодизація та географічні межі Ренесансу. Теорія всесвітнього Відродження та уявлення про Ренесанс як про виключно італійський феномен. Соціокультурні фактори, які сприяли розвитку нового типу світогляду: розвиток міст, прагматизація навчання, зростання ролі освіченості у суспільстві, розвиток науки та мистецтва. Перехід від геоцентризму до антропоцентризму, зверненість мистецтва до змалювання реального земного світу, відхід від середньовічного символізму та алегоризму. ренесансного, роль античного та середньовічного компонентів у Ренесансі, антропоцентризм і гуманізм як ключові концепти ренесансної культури. Гуманізм як ідеологічна основа розвитку ренесансного типу культури. Роль Реформації на становлення літератури у країнах західної Європи. Поняття про ренесансний титанізм. Індивідуалізм у мистецтві: поява нових жанрів у мистецтві, які орієнтовані на зображення індивідуального буття людини, яка виокремлюється із колективу. Основні етапи у розвитку Відродження, специфіка розвитку культури на кожному із етапів.

3. Література XVII-XVIII ст.

Загальна характеристика бароко та класицизму: Загальна характеристика бароко, питання типології та періодизації. Творчість П. Кальдерона як представника іспанського бароко. Загальна характеристика класицизму.

Французький класицистичний театр: Жанр трагедії у творчості П. Корнеля. Жанр трагедії у творчості Ж. Расіна. Жанр комедії у творчості Ж.-Б. Мольєра.

Англійська література 17 ст.: Загальна характеристика англійської літератури 17 ст. Творчий шлях Дж. Мільтона («Втрачений рай», «Повернений рай», «Самсон-борець»)

Англійський роман 18 ст.: Життєвий та творчий шлях Д. Дідро. «Життя та надзвичайні пригоди Робінзона Крузо». Жанр епістолярного роману у творчості С. Річардсона. Ідейно-художня своєрідність творчості Г. Філдінга.

Ідейно-художня своєрідність творчості Л. Стерна: Життєвий шлях Л. Стерна. «Життя та думки Трістрама Шенді, джентльмена» (питання жанрової специфіки, пародійний аспект, новаторство композиції, особлива («відкрита») манера письма,

концепція «коника», форми та прийоми комічного у творі. Поетика «Сентиментальної подорожі».

Загальна характеристика Просвітництва. Французьке Просвітництво: Загальна характеристика Просвітництва як ідейно-філософського руху. Особливості просвітницької літератури. Дискусії з приводу Просвітництва у сучасному літературознавстві. Життєвий та творчий шлях Д. Дідро. Естетичні принципи, новаторство письменника. Життєвий та творчий шлях Ж. Ж. Руссо. Естетичні принципи, новаторство письменника. Руссоїзм. Життєвий та творчий шлях П. К. Бомарше. Естетичні принципи, новаторство драматурга.

Література Германії. Художні твори та теоретичні праці Г. Е. Лессінга: Загальна характеристика політичної ситуації, тенденцій літературного розвитку в Германії 18 ст. Життєвий шлях Г. Е. Лессінга. Теоретичні праці Г. Е. Лессінга. Новаторство Г. Е. Лессінга-драматурга.

4. Література XIX ст.

Романтизм як тип художнього мислення та естетична система: Романтизм як світоглядна система у сучасному літературознавчому дискурсі. Історичні передумови та філософське підґрунтя романтизму. Поняття преромантизму. Особливості естетичної концепції романтизму. Течії в літературі романтизму. Жанрова система та особливості поезики романтичної літератури.

Німецький романтизм. Художня практика романтиків Ієнської школи: Загальна характеристика та періодизація німецького романтизму. Основні художні тенденції ієнського «універсального романтизму». Обґрунтування романтичної системи в філософії Ф. та А. Шлегелів. Ідея романтизації світу в творчості Новаліса. Мистецтво і мистецтво в художній практиці Л. Тіка та В. Вакенродера. Філософсько-поетична система Гельдерліна.

Французький романтизм. Суб'єктивний роман у французькій літературі (Ж. де Сталь, Б. Констан, Ф.Р. де Шатобріан, А. де Мюссе): Характер розвитку романтизму у Франції. Генезис романтичного психологічного роману. Еволюція творчості Ж. де Сталь. Утвердження романтичного світогляду в романах «Дельфіна», «Корінна». «Новий герой» творчості Ф.Р. де Шатобріана («Атала», «Рене»). Суб'єктивний роман Б. Констана «Адольф». Тема сучасного покоління в романі А. де Мюссе «Сповідь сина століття».

Реалізм як естетична категорія і художня система в сучасному літературознавчому дискурсі.: Проблема визначення категорії «реалізм» в сучасному літературознавстві. Характер співвідношення романтичної та реалістичної естетики. Історичні передумови та філософське підґрунтя реалізму.

Особливості естетичної концепції реалізму. Концепція типового у літературі реалізму. Принципи та способи типізації. Жанрова система та особливості поезики реалізму.

Реалізм у Франції.: Утвердження принципів реалістичної типізації у французькій літературі. Становлення теоретичної концепції французького реалізму. Розвиток фізіологічного нарису у Франції. Зв'язок французького реалізму з романтичною традицією.

Англійський реалізм. Творчість Дж. Остен як проміжна ланка між Просвітництвом та реалізмом.: Передумови формування реалістичної традиції в Англії. Творчість Дж. Остен в критиці та літературознавстві. Особливості світосприйняття та творчої манери письменниці. Художні новаторства романів Дж. Остен «Почуття і чутливість», «Гордість і упередження», «Менсфілд-парк», «Емма».

5. Література XX – XXI ст.

Основні характеристики літературного процесу I пол. XX ст.: Зарубіжна література першої половини XX століття як культурно-історичний феномен, її періодизація і зміст, умовність хронологічних меж. Поняття новітньої літератури. Основні віхи історичного процесу першої половини XX століття.

Експресіонізм. Творчість Ф. Кафки в контексті літератури XX століття.: Експресіонізм. Його теорія і характерологія, стильові особливості. Своєрідність німецькомовного експресіонізму (Г. Тракль, Е. Ласкер-Шюлер). Творчість і філософія Ф.Кафки на тлі австрійської літератури XX століття. Проблема влади, основні ознаки існування людини в XX ст. і їх відображення у творчості й долі Кафки (“відчуження”, абсурд, ідея “метафізичної бюрократії”).

Література «втраченого покоління» та її національні інваріанти.: Перша світова війна та її вплив на літературний процес I пол. XX ст. Перша світова війна у дзеркалі пропаганди, масової свідомості та художнього бачення. Зміст поняття «втрачене покоління».

Література «потому свідомості».: Поняття «потому свідомості» у філософії й літературі I пол. XX ст. Ідеї У.°Джеймса, А. Бергсона, З. Фрейда та їхній вплив на літературний процес. «Потік свідомості» як подальший розвиток художнього психологізму і радикальна форма внутрішнього монологу. Потік свідомості та автоматичне письмо: типологічні збіги та відмінності. Три рівні «потому свідомості». Потік свідомості в англійській літературі міжвоєнної, соціально-історичні, філософські і художні передумови поширення його естетичних принципів.

Загальна характеристика літературного процесу II пол. XX ст.: Історико-філософські координати II пол. XX ст.: повоєнна геополітична ситуація, поява ядерної зброї, Холодна війна й «гонитва озброєнь», сексуальна революція, суспільство споживання, розвиток телекомунікаційних технологій, розпад останніх імперій та процес деколонізації. Формування «постмодерністської чуттєвості» як світоглядного комплексу: відчуття світу як хаосу, кризис довіри до метанаративів, тотальний релятивізм, епістемологічна невпевненість, іронічний модус. Друга Світова війна та її вплив на розвиток гуманітарної думки II пол. XX ст. «Негативна естетика» Теодора Адорно.

Національні літератури Західної Європи у II пол. XX ст. : Своєрідність літературного процесу у Великій Британії у II пол. XX ст. «Вікторіанське відродження» 60-х рр. Постколоніалізм та проблема «англійськості». Британський інтелектуальний роман 50-70-х рр. XX ст. як відгук на виклики часу. Концепція «грецького світла» в естетиці Дж.Фаулза.

Постмодернізм у світовій літературі II пол. XX ст.: Постмодернізм як світоглядний комплекс: походження терміну, його змістова еволюція. Філософська база постмодернізму: ідеї Ж.-Ф. Ліотара, М. Фуко, Ж.°Дельоза, Ф. Гваттарі, Ж. Дерріда, Ж. Бодрійяра, Р. Барта та ін. «Постмодерністська чуттєвість». «Вавілонська бібліотека» Х.Л. Борхеса – квінтесенція постмодернізму як культурфілософського феномену та літературного напрямку.

IV. Список рекомендованої літератури

I. Лінгвістичний аналіз художнього тексту:

1. Арнольд И. В. Стилистика современного английского языка. Москва: Флинта, 2016.
URL : file:///C:/Users/ПК/Downloads/Стилистика_Современный_английский_язык.pdf
2. Кухаренко В. А. Интерпретация текста. Москва: Высшая школа, 1988.
3. Yefimov L.P. Yasinetskaya E.A. Practical Stylistics of English. Vinnytsia: Nova Knyha Publishers, 2011. URL :

https://books.google.com.ua/books?id=5LS4CgAAQBAJ&printsec=frontcover&hl=ru&source=gbs_ge_summary_r&cad=0#v=onepage&q&f=false

4. Zhukovska V.V. English Stylistics: Fundamentals of Theory and Practice. Житомир Вид-во ЖДУ ім. І. Франка 2010. 240 с.
5. Functional Stylistics. The Routledge Handbook on Stylistics. URL : <https://www.routledgehandbooks.com/doi/10.4324/9781315795331.ch3>

II. Вступ до мовознавства:

1. [Левицький А.](#), [Сингаївська А.](#), [Славова Л.](#) Вступ до мовознавства. Навчальний посібник. К.: Центр навчальної літератури, 2006. 104 с.
2. Мечковская Н.Б. Общее языкознание. Структурная и социальная типология языков: Учебное пособие. Москва: Флинта, 2020. 312 с.
3. Кодухов В.Н. Общее языкознание. М.: Наука, 1998. 324 с.
4. Кочерган М.П. Вступ до мовознавства. К.: ВЦ “Академія”, 2000. 368 с.
5. Маслов Ю.С. Введение в языкознание. СПб., 2005. 304 с.

III. Теоретична граматики:

1. Бархударов Л.С. Очерки по морфологии современного англ. языка. М., 1995.
2. Жлуктенко Ю.О. Порівняльна граматики української та англійської мов. К.: Радянська школа, 1990.
3. Blokh M.Y. A Course in Theoretical English Grammar. URL : <http://www.helpforlinguist.narod.ru/BlokhMYa/BlokhMYa.pdf>
4. Пыш В.А. The Structure of Modern English. Л. : Просвещение, 1981.
5. [Bas Aarts](#). Oxford Modern English Grammar. Oxford University Press, 2011.

IV. Лексикологія:

1. Арнольд И.В. Лексикология современного английского языка. М.: Флинта, 2012. 376 с.
2. Квеселевич Д.І., Стасіна В.П. Практикум з лексикології сучасної англійської мови. Вінниця: Нова книга, 2001. 348 с.
3. Мостовий М.І. Лексикологія англійської мови. Харків, 1993. 255 с.
4. Козлова Т. О. Іконічність у лексиці індоєвропейської прамови. Запоріжжя : Кругозір, 2015. 640 с.
5. Ginsburg R.S. Course in Modern English Lexicology. URL : file:///C:/Users/ПК/Downloads/A_COURSE_IN_MODERN_ENGLISH_LEXICOLOGY.pdf
6. Козуб Л.С. Modern English Lexicology: Навчально-методичний посібник. Тернопіль: Вид-во ТНПУ, 2011. 132 с.

V. Історія англійської мови:

1. Viney Brigit. The History of the English Language. URL : [http://englishonlineclub.com/pdf/Brigit%20Viney%20-%20History%20of%20English%20Language%20\[EnglishOnlineClub.com\].pdf](http://englishonlineclub.com/pdf/Brigit%20Viney%20-%20History%20of%20English%20Language%20[EnglishOnlineClub.com].pdf)
2. Geldeeren Elly van. A History of the English Language. Amsterdam/ Philadelphia: John Benjamins Publishing Company, 2014. 338 p.
3. Верба Л. Г. Історія англійської мови : навч. посібник. для студ. вищ. навч. заклад. Вид. 3, виправл. Вінниця : Нова Книга, 2012. 296 с.
4. Vaugh A.C. History of the English language. Routledge, 2016. 408 p.

5. Аракин В.Д. История английского языка. Учебное пособие. 2-е издание. М.: Физматлит, 2003. 272 с.

VI. Вступ до германської філології:

1. Арсеньева М.Г., Балашова С.П., Берков В.П., Соловьева Л.Н. Введение в германскую филологию. М.: Высшая школа, 1998.
2. Жлуктенко Ю.О., Яворська Т.О. Вступ до германського мовознавства. К.: Вища школа, 1986. URL : <http://www.inmo.org.ua/assets/files/Vstup%20do%20herm.%20movoznavstva.pdf> ;
3. История германских языков и письменности. Воронеж: ВГУ, 1982.
4. Левицкий В.В., Кийко С.В. Практикум до курсу "Вступ до германського мовознавства". Вінниця: Нова книга, 2003.
5. Програмований курс лекцій "Вступ до германської філології" / Укл. Фоменко О.Г. Запоріжжя: ЗДУ, 1997.
6. Bennett W.H. The Germanic development of Indo-European. Language. Vol. 26. – N 2.
7. Minkova Donka. *A Historical Phonology of English*. Edinburgh Textbooks on the English Language – Advanced. Edinburgh: Edinburgh University Press, 2014, xv + 424 pp.

VII. Стилїстика:

1. Арнольд И.В. Стилїстика. Современный английский язык: учебник для вузов. М.: Флинта, 2016. 384 с.
2. Гальперин И.Р. Стилїстика английского языка. М.: Либроком, 2014. 336 с.
3. Пелевина Н.Ф. Стилїстический анализ художественного текста. Л.: ЛГУ, 1985. URL : <https://www.booksite.ru/fulltext/pelevina/index.htm>
4. Лотоцька К. Стилїстика англійської мови. Львів: Видавничий центр Лну імені Івана Франка, 2008. 254 с.
5. Красовицька Л. Є. A Manual of English Stylistics : навч. посіб. зі стилїстики англ. мови для студ. укр. мовно-літ. ф-ту імені Г. Ф. Квітки-Основ'яненка. Харків : ХНПУ, 2017. 117 с.
6. Zhukovska V.V. English Stylistics: Fundamentals of Theory and Practice. Житомир Вид-во ЖДУ ім. І. Франка 2010. 240 с.
7. Functional Stylistics. The Routledge Handbook on Stylistics. URL : <https://www.routledgehandbooks.com/doi/10.4324/9781315795331.ch3>
8. [Reshmi Dutta-Flanders](#). The Language of Suspense in Crime Fiction: A Linguistic Stylistic Approach Palgrave Macmillan UK, 2017. 517 p.

VIII. Теорія та практика перекладу:

1. Бархударов Л.С. Язык и перевод (Вопросы общей и частной теории перевода). URL : <https://superlinguist.ru/teoriia-i-praktika-perevoda-skachat-knigi-besplatn/barkhudarov-l-s-iazuk-i-perevod.html>
2. Влахов С., Флорин С. Непереводимое в переводе. М.: Высшая школа, 1986.
3. Зорівчак Р.П. Реалії та переклад. Львів: Вид-во при Львів. ун-ті, 1989.
4. Чередниченко О. І. Про мову і переклад. К. : Либідь, 2007. 248 с.
5. Комиссаров В.Н., Коралова А.Л. Практикум по переводу с английского языка на русский. М.: Высшая школа, 1990.
6. Корунець І.В. Теорія і практика перекладу (аспектний переклад). Вінниця: Нова книга, 2003. 448 с. URL : <https://books.google.com.ua/books?id=jpKrCQAAQBAJ&printsec=frontcover#v=onepage&q&f=false>

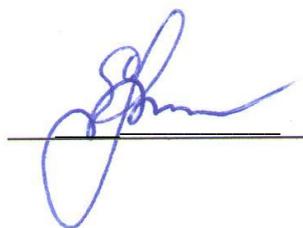
IX. Теорія та методика навчання іноземної мови:

1. Бим И.Л. Теория и практика обучения немецкому языку в средней школе: Проблемы и перспективы. М.: Просвещение, 1988.
2. Демьяненко М.Я, Лазаренко К.А., Мельник С.В. Основы общей методики обучения иностранным языкам. К.: Вища школа, 1984.
3. Методика навчання іноземних мов у середніх навчальних закладах: Підручник / Ніколаєва С.Ю та інші. К.: Ленвіт, 2002. 328 с.
4. Методика обучения иностранным языкам в средней школе: Учебник / Гез Н.И., Ляховицкий М.В., Миролубов А.А. и др. М.: Высшая школа, 1982.
5. Основы методики преподавания иностранных языков: Учебник / Под ред. В.А.Бухбиндера, В. Штрауса. К.: Вища школа, 1986.
6. Бігич О. Б., Бориско Н. Ф., Борецька Г. Е. та ін. Методика навчання іноземних мов і культур: теорія і практика : підручник для студ. класичних, педагогічних і лінгвістичних університетів К. : Ленвіт, 2013. 590 с.
7. Леонтьева Т.П., Будько А.Ф., Пониматко А.П. Методика преподавания иностранного языка. Минск: Вышэйшая школа, 2015. 239 с.

XI. Історія зарубіжної літератури

1. Анпеткова-Шарова Г. Античная литература : учеб. пособие, 3-е изд., стер. М. : Академия, 2008. 480 с.
2. Давиденко Г., Чайка О. Історія зарубіжної літератури XIX – поч. XX століття. URL : https://chtyvo.org.ua/authors/Davydenko_Halyna/Istoriia_zarubizhnoi_literatury_KhIKh_-_rochatku_KhKh_stolittia/
3. Ковбасенко Ю.І. Література постмодернізму: по той бік різних боків. URL : https://ae-lib.org.ua/texts/kovbasenko_postmodernism_ua.htm
4. Шаповалова М. С., Рубанова Г. Л., Моторний В. А. Історія зарубіжної літератури. URL : http://lib.mdpu.org.ua/load/angliskii/Istora_zarubignoi_literaturi_Shapovalova_M_S_i_dr.pdf
5. Василина К. М., Кравченко Я. П., Ніколова О., Тупахіна О. В. Історія зарубіжної літератури : методичні рекомендації до кваліфікаційного екзамену для здобувачів ступеня вищої освіти бакалавра спеціальності «Філологія». Запоріжжя: ЗНУ, 2019. 138 с.

Голова фахової атестаційної комісії

К. М. Василина